

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในช่วงปี ค.ศ. 1980 แนวคิดเรื่องการค้าเสรีได้เริ่มก่อตัวขึ้น ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของกระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) รวมทั้งเกิดการขยายตัวของธุรกิจในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การเข้าครอบครองกิจการ (Acquisition) การรวมตัวของกิจการ (Merger) และการเป็นพันธมิตรกัน (Alliance) เพื่อให้การค้าเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ ในช่วง 10 ปี ที่ผ่านมาระบบการขยายตัวได้ยากในตลาดที่อิ่มตัว จึงจำเป็นต้องขยายการค้าดำเนินงานออกนอกตลาดของตน ส่งผลให้เศรษฐกิจไทยมีการเชื่อมโยงกับต่างประเทศมากขึ้น ทำให้ธุรกิจระหว่างประเทศขยายตัวอย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตามประเทศไทยได้ผ่านช่วงเวลาของความรุ่งโรจน์มาสู่ความถดถอย ความล้มเหลวของการกำหนดแนวทางการพัฒนาประเทศที่มุ่งการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างเร่งรัด แต่พื้นฐานภายในอ่อนแอและความบกพร่องทางโครงสร้างเศรษฐกิจ ได้ส่งผลให้ประเทศไทยต้องเผชิญกับภาวะวิกฤติครั้งใหญ่ นับเป็นปัจจัยหนึ่งที่กระตุ้นให้มีการทบทวนสถานการณ์ของวิชาชีพนักบัญชีในประเทศไทย โดยความช่วยเหลือจากธนาคารโลกผ่านสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินแห่งชาติ เพื่อให้สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย (ส.บ.ช.) ได้ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของวิชาชีพรวมทั้งแนวทางแก้ไข เพื่อให้สอดคล้องกับนานาประเทศและเป็นที่ยอมรับมากขึ้น ปัจจุบันกล่าวได้อย่างเต็มภาคภูมิว่า มาตรฐานการบัญชีของไทยมีความเป็นสากลเต็มตัว โดยสมาคมเลือกใช้นโยบายกำหนดมาตรฐานการบัญชีไทยให้องค์และมีความใกล้เคียงกับมาตรฐานการบัญชีสากล (Based on and Similar to International Accounting Standards) ซึ่งเป็นนโยบายเดียวกันกับที่ประเทศชั้นนำทางเศรษฐกิจเลือกใช้

สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย (ส.บ.ช.) ได้ปรับปรุงมาตรฐานการบัญชีของไทย ที่ได้เผยแพร่และประกาศใช้ในปี 2542 ประกอบด้วย แม่บทการบัญชีและมาตรฐานการบัญชี จำนวน 9 ฉบับ (ฉบับที่ 32 – 40) รวมทั้งมาตรฐานการบัญชีที่จะประกาศใช้ในปี 2543 จำนวน 8 ฉบับ (ฉบับที่ 41 – 48) รวมทั้งสิ้น 18 ฉบับ นอกจากนี้ยังได้มีการยกเลิกมาตรฐานเดิมที่เคยใช้จำนวน 17 ฉบับ (ข้อมูล ณ วันที่ 30 เมษายน 2543)

มาตรฐานการบัญชีของไทย จัดทำขึ้นโดยสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาต แห่งประเทศไทย (ส.บ.ช.) และเสนอให้คณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพสอบบัญชี (ก.บ.ช.) พิจารณา เพื่อให้ผู้ประกอบวิชาชีพการบัญชีในประเทศไทย ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งเริ่มดำเนินงานมาเป็นเวลาเกือบ 30 ปี

ผู้ประกอบวิชาชีพการบัญชีแบ่งได้ 5 กลุ่ม คือ

1. ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต¹ คือ นักบัญชีที่มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ ซึ่งได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตามพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี
2. ผู้รับจ้างทำบัญชี คือ เจ้าของสำนักงานผู้รับทำบัญชีให้ห้างร้านต่าง ๆ
3. นักวิชาการ คือ ผู้สอนวิชาชีพการบัญชีในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ
4. เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐบาล เช่น ฝ่ายตรวจสอบบัญชีของกรมสรรพากร เจ้าหน้าที่ของกรมทะเบียนการค้า
5. พนักงานฝ่ายบัญชีของธุรกิจเอกชน

ข้อมูลทางบัญชีที่เกิดจากการจัดทำของผู้ประกอบวิชาชีพการบัญชี ซึ่งจัดทำตามมาตรฐานการบัญชี เพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจเชิงธุรกิจ เช่น การให้กู้ยืม การลงทุน ข้อมูลทางบัญชีจึงต้องเชื่อถือได้ กระชับและสามารถเข้าใจได้ ข้อมูลทางบัญชีจะมีคุณลักษณะดังกล่าวได้ จึงขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการบัญชีเป็นสำคัญ

จังหวัดเชียงใหม่เป็นเมืองใหญ่อันดับสองรองจากกรุงเทพมหานคร เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของจังหวัดทางภาคเหนือ เป็นที่ตั้งของสถานที่ราชการที่สำคัญในการบริหารราชการระดับภูมิภาค และสถานศึกษาทุกระดับ ตั้งแต่ อนุบาลไปจนถึงอุดมศึกษา นอกจากนี้ เชียงใหม่ ยังถือได้ว่าเป็นศูนย์กลางทางธุรกิจประเภทต่าง ๆ ปัจจุบันมีสถานประกอบการประเภทต่าง ๆ ประมาณ 12,000 แห่ง² เป็นอันดับ 2 รองจากกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่เป็นสถานประกอบการที่มีลูกจ้างระหว่าง 1-9 คน มีอยู่จำนวน 3,729 แห่ง³ ทำให้เชียงใหม่เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจสำคัญของภาคเหนือ ความเจริญทางด้านธุรกิจในจังหวัดเชียงใหม่ มีการแข่งขันกันมากยิ่งขึ้น ผู้ประกอบการวิชาชีพการบัญชี ในจังหวัดเชียงใหม่ ย่อมมีส่วนเกี่ยวข้องต่อการนำเสนอข้อมูลทางการเงินของธุรกิจในจังหวัดเชียงใหม่

¹ สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย. ศัพท์บัญชี. พิมพ์ครั้งที่ 5 มีนาคม 2536 : 26.

² ข้อมูลของพาณิชย์จังหวัดเชียงใหม่ เดือนมกราคม 2542.

³ ข้อมูลของสภาแรงงานจังหวัดเชียงใหม่ เดือนมกราคม 2542.

จากข้อมูลดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชี ของผู้ประกอบการบัญชี ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาวิชาชีพการบัญชีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาถึงความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชี ของผู้ประกอบการบัญชี ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1. ทราบถึงความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชีของผู้ประกอบการบัญชี ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาวิชาชีพการบัญชี ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่